

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31Cob/116/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115226957
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Vyskočová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2115226957.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Andrey Vyskočovej a sudcov JUDr. Pavla Lacza a Mgr. Michala Novotného v sporovej veci žalobcu: WM Consulting & Communication, s.r.o., IČO: 34 127 798, Žilinská cesta 130, Piešťany, zastúpeného: Roman Kvasnica a partneri, s.r.o., advokátska kancelária, Piešťany, proti žalovanému: I. G., nar. X. B. XXXX, F. C. XXXX/XB, R., zastúpenému: JUDr. Dalibor Pavelka, advokát, Piešťany, o 9.695,40 € s prísl., na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 36 Cb 569/2015-137 zo 17. mája 2017 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok sa zrušuje a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe vyhovel a I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 9.695,40 € s 15,9 % ročným úrokom a 10 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.634,44 € od 26. septembra 2014 a II. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Vyšiel zo zistenia, že Slovenská sporiteľňa, a.s., ako veriteľ a spoločnosť IRISMARKET s.r.o. ako dlžník uzavreli 23. februára 2011 zmluvu o splátkovom úvere č. 0286677008/2011, na základe ktorej bol poskytnutý dlžníkovi splátkový úver 4.644 €. Písomnou dohodou o pristúpení sa žalovaný zaviazal v prospech Slovenskej sporiteľne, a.s., splniť pohľadávku z tejto zmluvy popri pôvodnom dlžníkovi, čím sa stal tiež dlžníkom. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 25. septembra 2014 bola na žalobcu postúpená pohľadávka v sume 9.695,40 € z tejto zmluvy, čím žalobcovi svedčí aktívna legitimácia preukázaná oznámením o postúpení. Postúpená pohľadávka pozostávala z istiny 4.634,44 €, úroku do 25. septembra 2014 v sume 2.373,19 €, úroku z omeškania do tohto dňa 2.155,97 € a poplatkov 231,80 €. Žalobca ani Slovenská sporiteľňa, a.s., nevyužili právo mimoriadne zosplatiť úver. Konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 31. januára 2014, odkedy začala plynúť všeobecná premlčacia lehota, takže nárok žalobcu nie je premlčaný.

2. Včas podaným odvolaním sa žalovaný domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa žaloba zamietne v celom rozsahu. Namietal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal prostriedkami procesnej obrany, ktoré uplatnil, a len ich zosumarizoval do jedného odseku. Nebol preukázané, že by si žalobca alebo Slovenská sporiteľňa, a.s., splnili povinnosť podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré ustanovenie je kogentným ustanovením. Postúpenie zmluvou z 25. septembra 2014 je preto v rozpore so zákonom a neplatné. Nebolo tiež dokázané, že by bol žalobcovi doručený list Slovenskej sporiteľne, a.s., z 20. júla 2011. Zo zmluvy o postúpení ďalej nevyplýva, že by došlo k postúpeniu pohľadávky voči žalovanému, keďže predmetom postúpenia boli pohľadávky voči presne vymedzeným dlžníkom, medzi ktorými žalovaný nie je. Žalovaný ďalej namietal úročenie istiny úrokom aj po splatnosti, načo súd prvej inštancie nijako nereagoval. Podľa zmluvy bolo splácanie rozložené na 35 mesačných splátok po 133 €. V celkovej výške úveru 4.644 € tak bolo zahrnutých 3.000 € istiny aj celý úrok. Nemožno preto účtovať aj ďalší úrok splácaný ďalšími nejasnými splátkami. Žalovaný vzniesol tiež námietku premlčania podľa § 392 ods. 2 Obch. zák. ohľadom splátok za marec až október 2011. Súd však nesprávne počítal premlčania od konečnej splatnosti úveru.

3. Žalobca vo vyjadrení žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Poukázal na ods. 19.16 všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a.s., ktorý upravuje podmienky postúpenia odchylné od § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., takže Slovenská sporiteľňa, a.s., nebol povinná žalovaného pred postúpením vyzvať. V prerokúvanej veci nejde o spotrebiteľský spor a § 92 ods. 8 cit. zák. nemá kogentnú povahu. Žalobca okrem toho preukázal oznámenie o postúpení pohľadávky. Z ods. 2.1 zmluvy o postúpení pohľadávok vyplýva, že dlžníkom je aj osoba, ktorá vstúpila do postavenia dlžníka, čím sa podľa § 533 Obč. zák. a dohody o pristúpení rozumie aj žalovaný. Zo zmluvy aj oznámenia o postúpení vyplýva, že na žalobcu bola postúpená aj pohľadávka voči žalovanému. V otázke premlčania žalobca podporil napadnutý rozsudok. Nárok na úrok po splatnosti patrí žalobcovi podľa ods. 7.4.2 a 7.4.3 všeobecných obchodných podmienok.

4. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou proti rozsudku (§ 355 ods. 1 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

5. V prerokúvanej veci žalobca ako postupník pôvodného veriteľa - banky uplatňuje voči žalovanému - intercedentovi pôvodného dlžníka - spoločnosti IRISMARKET, s.r.o., nárok zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0286677008/2011 z 23. februára 2011. V prerokúvanej veci nebolo sporné, že táto zmluva je zmluvou o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka uzavretou navyše medzi bankou a spoločnosťou s ručením obmedzených, v dôsledku čoho sa ich vzťah spravuje treťou časťou Obchodného zákonníka podľa jeho § 261 ods. 6 písm. d). Žalovaný ako konateľ a spoločník pristúpil dohodou z toho istého dňa k tomuto záväzku podľa § 533 Občianskeho zákonníka, čím sa stal zaviazaným spoločne a nerozdielne spolu s pôvodným dlžníkom. Dlžník - právnická osoba nespĺňa definíciu spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 Obč. zák. (porov. aj rozsudok Súdného dvora z 22. novembra 2001 vo veciach C-541/99, Cape Snc proti Idealservice Srl, a C-542/99, Idealservice MN RE Sas proti OMAI Srl), preto táto zmluva nie je spotrebiteľskou zmluvou. Podobne nemožno považovať za spotrebiteľskú zmluvu ani dohodu o pristúpení žalovaného - fyzickej osoby k tejto úverovej zmluve, pretože žalobca tu konal ako spoločník a konateľ dlžníka - právnickej osoby, teda v úzkom funkčnom vzťahu s touto spoločnosťou a v súvislosti s vlastnou účasťou na podnikaní tejto spoločnosti (porov. analogicky judikát R 18/2017). Preto treba súhlasiť s názorom žalobcu, že v prerokúvanej veci nejde o spotrebiteľský vzťah, a preto naň nemožno aplikovať ani tie závery judikatúry a doktríny, ktoré sa týkajú spotrebiteľských vzťahov.

6. Žalovaný v prerokúvanej veci namietol, že k postúpeniu pohľadávky na žalobcu došlo v rozpore s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách. Z obsahu citovaného ustanovenia, ale aj zo súvislosti s § 89 ods. 1 cit. zák., ktorý citoval už súd prvej inštancie, vyplýva, že na splnenie tam uvedených podmienok (90-dňové omeškanie dlžníka, písomná výzva) je viazané len také postúpenie, ktoré sa udeje bez súhlasu klienta. Súd prvej inštancie však uzavrel, že podľa čl. III ods. 2 a 4 úverovej zmluvy, ako aj dohody o pristúpení sa súčasťou úpravy právneho vzťahu medzi Slovenskou sporiteľnou, a.s., spoločnosťou IRISMARKET, s.r.o., a žalovaným stali Všeobecné obchodné podmienky vydané Slovenskou sporiteľnou, a.s., účinné od 1. augusta 2002. V ods. 19.16 týchto v. o. p. je obsiahnuté ustanovenie, podľa ktorého klient súhlasí s tým, že banka je kedykoľvek oprávnená postúpiť na tretiu osobu akékoľvek svoje pohľadávky. Podľa odvolacieho súdu je citované ustanovenie svojím obsahom v podstate vyjadrením súhlasu klienta s tým, aby banka postúpila svoje pohľadávky kedykoľvek, bez ohľadu na ich obsah alebo stav. Tým je ale zrejmé, že na toto postúpenie sa potom nevzťahujú podmienky § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., ktoré sa týka len postúpenia bez súhlasu klienta. Klient v prerokúvanej veci v ustanovení ods. 19.16 v. o. p. takýto súhlas udelil vopred, čo zákon nevylučuje, takže postúpenie pohľadávok sa v prerokúvanej veci dialo v súlade s týmto vopred udeleným súhlasom klienta. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom, že by § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. bol kogentným ustanovením, pretože to odporuje jednak § 89 ods. 1 cit. zák., ktorý výslovne pripúšťa odchylnú úpravu, ale aj samotnej logike veci. Ak možno účinok § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. vylúčiť jednoducho tým, že dlžník dá súhlas s postúpením, nemožno vôbec hovoriť o tom, že by šlo o ustanovenie, od ktorého sa nemožné odchyliť. Takýmto odchylením je totiž práve onen súhlas s postúpením. Ako už bolo uvedené, v prerokúvanej veci nejde o spotrebiteľský vzťah, kedy by takýto súhlas udelený vopred vo všeobecných obchodných podmienkach narážal na tzv. jednostrannú kogentnosť spotrebiteľských vzťahov vyjadrenú v ustanovení § 54 ods. 1 Obč. zák., resp. na ustanovenia § 53 Obč. zák. o neprijateľných podmienkach. V dôsledku toho sa odvolací súd nestotožňuje s tým, že by postúpenie vykonané v prerokúvanej veci

zmluvou o postúpení z 25. septembra 2014 medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s., a žalobcom podľa pre rozpor s cit. ustanovením neplatné.

7. Nemožno sa ďalej stotožniť ani s námietkou žalovaného, že zo zmluvy o postúpení nevyplýva, že by predmetom postúpenia bola pohľadávka voči žalovanému. Tu treba predovšetkým uviesť, že pluralita dlžníkov nezakladá pluralitu pohľadávok (záväzkov). Už z textu ustanovenia § 511 ods. 1 Obč. zák. totiž vyplýva, že viacero dlžníkov plní spoločne a nerozdielne jeden dlh (arg. verba legalia „viac dlžníkovi má... splniť dlh spoločne a nerozdielne“), v dôsledku čoho aj veriteľovi patrí len jedna pohľadávka. Je teda pojmovo vylúčené postúpiť na tretiu osobu „pohľadávku“ voči jednému zo solidárnych dlžníkov a „pohľadávku“ voči druhému dlžníkovi nepostúpiť. Veriteľ môže postúpiť len celú pohľadávku a otázka účinkov; rozdiely voči jednotlivým dlžníkom potom môžu byť len v účinkoch podľa § 526 Obč. zák. (niektorému je oznámené, niektorému preukázané, niektorému skôr, niektorému neskôr). Preto ak v prerokúvanej veci z obsahu zmluvy o postúpení vyplýva, že sa postupuje pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere so spoločnosťou IRISMARKET, s.r.o., je tým jasne vymedzený predmet postúpenia, ktorým je pohľadávka z tejto zmluvy, a to voči obom solidárnym dlžníkom (tejto spoločnosti a žalovanému). Žalovaný by sa mohol dovolávať len toho, že mu toto oznámenie nebolo preukázané alebo oznámené v zmysle § 526 Obč. zák. Z obsahu spisu však vyplýva, že už k samotnej žalobe bol pripojený list Slovenskej sporiteľne, a.s., zo 7. októbra 2014 adresovaný priamo žalovanému, v ktorom mu Slovenská sporiteľňa, a.s., oznamuje, že na žalobcu postúpila svoju pohľadávku označenú číslom úveru 286677008 zo zmluvy z 23. februára 2011 s IRISMARKET s.r.o. Takéto oznámenie spĺňa náležitosti § 526 Obč. zák. a bolo žalovanému doručené najneskôr spoločne so žalobou, čím sa dostalo do jeho dispozičnej sféry v zmysle § 45 ods. 1 Obč. zák. Podľa judikatúry stále použiteľnej v prerokúvanej veci (porov. judikát R 119/2003) pritom oznámenie o postúpení zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na uplatňovanie postúpenej pohľadávky. Cit. list zo 7. októbra 2014 tak zakladá aktívnu legitimáciu žalobcu uplatňovať pohľadávku zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0286677008 aj voči žalovanému ako pristupujúcemu dlžníkovi (intercedentovi).

8. Konečne nie je dôvodná ani námietka žalovaného o neprípustnosti úročenia istiny úrokom po uplynutí termínu konečnej splatnosti. Tento názor žalovaného zrejme vychádza z niektorých názorov doktríny a judikatúry týkajúcej sa spotrebiteľských zmlúv. Z ustanovenia § 503 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého je záväzok vrátiť úrok splatný „spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky“. Citované ustanovenie podľa názoru súdu vychádzajú zo zásady, že veriteľ má nárok na úroky ako zmluvnú odplatu za užívanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere. V momente, kedy užívanie peňažných prostriedkov zo strany dlžníka je v rozpore so zmluvou (lebo ich nevrátil v lehote splatnosti, či už dohodnutej v zmluve alebo v dôsledku predčasného zosplatenia), ide o omeškanie upravené osobitnými predpismi. Podľa § 369 ods. 1 Obč. zák. je sadzba úrokov z omeškania v spotrebiteľských občianskoprávných vzťahoch kogentná a nemožno sa od nej dohodou odchýliť (porov. aj judikát R 5/2000). Podľa § 54 ods. 1 Obč. zák. sa potom nemožno od týchto kogentných ustanovení odchýliť v neprospech spotrebiteľa. Ak by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, znamenalo by to odchýlenie sa v neprospech spotrebiteľa. V prerokúvanej veci však nejde o spotrebiteľský vzťah, ale o vzťah obchodnoprávny. Ustanovenie § 369 ods. 1 Obč. zák. pritom výslovne dovoľuje dohodnúť si v obchodnoprávných vzťahoch výšku úrokov z omeškania a takáto dohoda má prednosť pred výškou zákonných úrokov. Preto podľa odvolacieho súdu neodporuje zákonu ani dohoda o tom, že sa istina bude ďalej úročiť bežným úrokom aj po konečnej splatnosti. Napokon, všetky ustanovenia § 497 a nasl. Obč. zák. sú ustanoveniami dispozitívnymi (§ 263 Obč. zák.). Súd prvej inštancie pritom v prerokúvanej veci uzavrel, že takáto dohoda je obsiahnutá v ods. 7.4.2 a 7.4.3 v. o. p., ktoré sa stali súčasťou zmluvy o splátkovom úvere. Takáto dohoda je teda platná a žalobca má právo na jej základe žiadať od žalovaného úrok až do reálneho zaplatenia istiny, k čomu doteraz (nesporne) nedošlo.

9. Žalovaný však dôvodne namieta, že súd prvej inštancie sa správne nevyrovnal s otázkou premlčania nárokov žalobcu. Z obsahu čl. I (základné podmienky) zmluvy o splátkovom úvere vyplýva, že poskytnutý úver mal byť splatný v splátkach po 133 € s tým, že prvá mala byť splatná 31. marca 2011 a ďalšie „mesačne, k poslednému dňu v kalendárnom mesiaci“. Takéto splátky úver je treba považovať za tzv. čiastkové záväzky v zmysle § 392 ods. 2 Obč. zák., podľa ktorého potom platí, že pri práve na čiastkové plnenie plynie premlčacia doba pre každé čiastkové plnenie samostatne (porov. v tomto rozhodnutí päťčlenného senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 MOBdoV 15/2006, ktorého právny názor je odlišný od záverov trojčlenného senátu Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 4 Obo 54/2007). Postup súdu

prvej inštancie, ktorý za začiatok plynutia premlčacej doby úveru (bez rozlíšenia čiastkových záväzkov - splátok) vzal dátum 31. január 2014, teda dátum konečnej splatnosti poslednej splátky, tak nemá oporu v citovanom ustanovení Obchodného zákonníka. Naopak, súd prvej inštancie mal správne posúdiť premlčanie každej splátky úveru samostatne. V prerokúvanej veci tak všeobecná štvorročná (§ 397 Obch. zák.) premlčacia doba prvej splátky splatnej 31. marca 2011 uplynula 31. marca 2015, splátky splatnej 30. apríla 2011 uplynula 30. apríla 2015 atď. Žalobca bola pritom v prerokúvanej veci podaná súdu až 5. novembra 2015, takže účinky spočívania (§ 402 Obch. zák.) mohli nastať len u premlčacích dôb, ktoré dovtedy neuplynuli. Dovtedy pritom uplynuli premlčacie doby splátok splatných 31. októbra 2011 (tá uplynula 31. októbra 2015) a skôr, teda splátok splatných 31. marca až 31. októbra 2011. Celkovo ide minimálne o osem splátok po 133 €, teda celkovo 1.064 €.

10. Okrem toho však z čl. I (základných ustanovení) zmluvy vyplýva, že aj bežné úroky boli splatné vždy mesačne, k poslednému dňu kalendárneho mesiaca. Ak teda podľa ods. 7.4.2 a 7.4.3 v. o. p. dochádzalo k ďalšiemu úročeniu nesplácanej istiny, tieto úroky boli splatné tiež koncom každého mesiaca. V dôsledku toho aj vo vzťahu k nim podľa § 392 ods. 2 Obch. zák. plynula premlčacia doba samostatne vždy od konca príslušného kalendárneho mesiaca, takže do 31. októbra 2015 uplynula premlčacia doba nárokov na úroky splatné do 31. októbra 2011, aj pokiaľ neboli súčasťou jednotlivých dohodnutých splátok 133 €. Konečne treba vychádzať tiež z toho, že úroky z omeškania ako akcesorický nárok k istine a úrokom z úveru sa premlčujú najneskôr spoločne s istinou. V prerokúvanej veci pritom žalobca uplatňuje ako súčasť svojho nároku aj ďalšie úroky, ako aj úroky z omeškania, pretože úver nebol vôbec splácaný. Podľa odvolacieho súdu z toho ale vyplýva, že minimálne časť úrokov a úrokov z omeškania za obdobia marca až októbra 2011 musí byť premlčaná, čo žalovaný opodstatnene namietol. Súd prvej inštancie tak premlčaný nárok nemal priznať (§ 388 ods. 1 Obch. zák.). V dôsledku opomenutia aplikácie § 392 ods. 2 Obch. zák. sa však súd prvej inštancie premlčaním uplatneného nároku (čiastkových záväzkov) nezaoberal a tak vôbec neskúmal rozsah, v akom sú jednotlivé žalobcom uplatnené nároky (istina, úrok, úrok z omeškania) premlčané. Nevykonal preto dokazovanie výšky jednotlivých premlčaných zložiek uplatneného nároku.

11. Vykonanie tohto dokazovania v odvolacom konaní by nebolo účelné, keďže na jeho výsledku môže byť eventuálne závislé ďalšie dokazovanie zo strany tak žalobcu ako aj žalovaného. Preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. c) C. s. p. napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 C. s. p.). Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní viazané vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 C. s. p.) a vykoná dokazovanie navrhnuté žalovaným na preukázanie rozsahu premlčaných nárokov. Svoje závery potom v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 C. s. p. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

12. Toto uznesenie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné dovolanie (§ 420 a 421 C. s. p. a contrario)